

مهمان نوازی مشهدی‌ها در روزهای سخت

روایتی از همدلی مردم مشهد با آن‌ها که در پی حمله اسرائیل ممکن است مجبور به ترک خانه و شهر خود شوند

سوزه
روز

«آگه شرایط طوری شد که نتونستید توی شهر خودتون بمونید، در خانه ما به روی شما باز است. سالن آرایشگاه جدید من، تقریباً اندازه سی تا چهل نفر فضا داره. در خدمتون هستیم، به امید روزهای خوب!»؛ «تو شهرهای شمالی، عدد ای از مردم

مهمان نواز دارن به مردمی که از تهران خارج شدن و جایی واسه رفتن ندارن، اسکان رایگان می‌دن.»؛ «مشهد، بولوار شیرودی، نبش شیرودی... در خدمت هموطنان عزیز هستیم.»؛ «من به سوویت کوچک دارم، مجانی می‌دم به خانواده. تا چهار نفر». این‌ها چند نمونه از پیام‌های مردمی در شبکه‌های اجتماعی است که نشان از همدلی و هم بستگی دارد. خیلی‌ها اعلام آمادگی کرده‌اند؛ نه فقط در مشهد بلکه در شهرهای دیگر هم. شنیدن چندروزه اخبار تهاجم به وطن، وضعیت روحی همه را آشفته کرده است

و برخی در شرایط موجود، ناچار به ترک خانه و شهر خود شده‌اند. در چنین وضعیتی، همین‌که با اندک داشته‌هاییان همراهی شان کنیم، دلگرمی بزرگی است و امید به روزهای خوب را بیشتر می‌کند. آن‌ها که داوطلب اسکان مسافران و زائران وارد شده به مشهد شده‌اند، بیشتر شان امکانی جز همان خانه مسکونی خودشان ندارند اما همراهی شان، موجب دلگرمی است.

تأسیس روزهای آرام

خانم ضیایی به قول خودش یک حیاط ویلایی در خیابان کوثر دارد و حالا تصمیم گرفته است دوپایه خانواده را همان جا اسکان بدهد. می‌گوید: دارایی من و همسر، همین یک خانه است که در بخشی از آن زندگی می‌کنیم. قبل از این، هیچ وقت تجربه‌ای از حضور مسافر نداشته‌ایم اما حالا شرایط خاصی است و همه باید به هم کمک کنند. اولویت برای ما خانم‌ها هستند اما اگر خانواده بود، هم مشکلی نداریم. پیامش را در یکی از پیج‌های اینستاگرامی مشهد گذاشته است تا دیگران هم ببینند و بیایند؛ «شماره من همین است؛ هرکه درخواست اقامت کند، قدمش روی چشم ماست. چند نفر را هم از تهران دعوت کرده‌ایم که مهمان ما باشند و تا هر زمان که بخواهند، مهمان ما خواهند ماند. هرچه باشد، کنار هم می‌مانیم تا روزهای آرام از راه برسد».

خدمت جهادی برای اسکان

گروه جهادی شهید ابراهیم هادی، از بسیج اساتید و جامعه پزشکی، تشکیل شده است که در گذشته نیز در ایام بحرانی همچون دوران کرونا خدمات بسیاری در شهر انجام دادند. یحیی میرزایی، مسئول گروه، درباره میزان آمادگی شان برای خدمت به مسافران می‌گوید: ما با همه گروه‌های مرتبط خود، آماده خدمت هستیم. دویست عضو گروه جهادی و پنجاه پزشک و پرستار در حوزه‌های مختلف داریم که همگی اکنون در حالت آماده باش هستند. یکی از موضوعاتی که به آن ورود خواهیم کرد، اسکان مسافران و زائران است. او ادامه می‌دهد: بانک اطلاعاتی تعدادی خانه را در اختیار داریم که در شرایط مختلف همچون دهه آخر صفر برای اسکان هم‌کاری می‌کردند و می‌توانیم به تدریج در صورت نیاز به آنان فراخوان بدهم. ظرفیت‌های مردمی دیگر را نیز سامان دهی

و به این مجموعه اضافه خواهیم کرد. جهادگران ما در هر عرصه‌ای که نیاز به خدمت باشد، وارد خواهند شد.

میرزایی درباره یکی دیگر از کمک‌های این مجموعه می‌گوید: ما در حوزه تأمین دارو هم فعالیت می‌کنیم و در حال ریزنی با شرکت‌های دارویی هستیم تا یک محموله داروهای پرمصرف به ارزش ۱۳ میلیارد تومان را به صورت اهدایی دریافت کنیم و در اختیار هلال احمر و گروه‌های جهادی قرار دهیم.

در عین حال شبکه‌های اجتماعی و سایت‌های خبری به نقل از سید حسن حسینی، فرماندار مشهد، از تأمین اقلام اساسی در شهر و پذیرایی از موج زائران به ویژه از شهرهای غربی و جنوبی کشور خبر داده‌اند و هماهنگی‌های صورت گرفته برای اسکان زائران، یعنی آن‌ها در سایه مشارکت‌های مردمی و همراهی خیران برای کمک به سامان دهی مسافرائی که از راه رسیده‌اند، آماده‌اند.

دل شاد از شادی هم محله‌ای‌ها

درباره ضرورت پرنرنگ‌تر برگزار کردن مراسم اعیاد و اجتماع‌های شادی محور در محله‌های شهر

مراسم، اثر هویت بخشی دارند

مراسم شادی و سرور نیز متمرکز در یک خیابان محوری و مرکزی شهر باشد. او می‌گوید: معتقدم اجرای این طرح نباید به مفهوم از دست دادن جشن‌ها و مراسم محلی باشد؛ زیرا این مراسم، بخشی از هویت فرهنگی هر جامعه هستند و نقش مهمی در تقویت خرده فرهنگ‌ها و تنوع فرهنگی ایفا می‌کنند. برگزاری مراسم در مناسبت‌های مذهبی باید گونه‌ای باشد که هم جشن‌های بزرگ و هم جشن‌های محلی را شامل شود؛ زیرا شاکله اصلی آن‌ها خرده فرهنگ‌ها را در برمی‌گیرد. برگزاری مراسم به تقویت هویت فرهنگی محله‌ها و خرده فرهنگ‌ها کمک می‌کند. ابراهیمی یادآوری می‌کند: علاوه بر این، برگزاری چنین مراسمی، فرصتی برای ابراز خلاقیت و شکوفایی استعداد‌های محلی است و باعث ایجاد ارتباطات اجتماعی و هم بستگی میان ساکنان محله می‌شود و حس تعلق به جامعه را تقویت می‌کند و به همان نسبت در کاهش هزینه‌های مربوط به مراسم تأثیرگذار است و مضاف بر همه این‌ها به انتقال سنت‌ها و آداب و رسوم محلی و حفظ فرهنگ‌ها کمک و نسل‌های جدید را با فرهنگ بومی آن محله، آشنا می‌کند.

محرم، برای مراسم سوگواری آماده می‌شوند و بزرگ و کوچک در آن مشارکت دارند. اما معمولاً اجتماع شادی محور مؤمنانه زیاد نداریم که شهرداری به عنوان یکی از ارگان‌ها تلاش کرده است گوشه‌ای از این کار را بگیرد. او ادامه می‌دهد: جشن‌های مذهبی به عنوان یکی از مهم‌ترین عناصر فرهنگی، نقش تأثیرگذاری در شکل‌گیری و تقویت هویت فردی و جمعی دارند و فرصتی برای تجدید پیوندهای فرهنگی و اجتماعی هستند. افراد در این مراسم با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند و تجربیات خود را به اشتراک می‌گذارند که به تقویت ارتباطات جمعی کمک می‌کند. ابراهیمی بیان می‌کند: البته انجام دادن هیچ کار مهمی بدون برنامه‌ریزی، ممکن نیست. حالا فکر کنید قرار باشد برنامه‌ای در سطح یک کلان‌شهر و در حد وسیع و گسترده برگزار شود؛ تا چند سال پیش معمولاً اعیاد و مناسبت‌ها، بوستان‌ها و محله‌های مختلف شهر را درگیر می‌کرد و همه هم پای کار می‌آمدند. موبک‌های متعدد پذیرایی فراهم می‌شد، کسانی که تمایل داشتند، در این اعیاد یک گوشه کار را می‌گرفتند تا اینکه با بهره‌گیری از الگوی ایام اربعین و مراسمی که مردم تلاش می‌کنند هر سال بهتر از سال پیش برگزار شود، قرار شد

از برکات جشن‌های محلی غافل نشوید

می‌کنند. به عبارتی برنامه‌های آن‌ها، مسجد محور و مسجد پایه است. البته با برگزاری دقیق و همکاری بین نهاد‌های مختلف، می‌توان مراسمی شایسته و درخور این شهر برگزار کرد.

فراموش کردن جشن‌های مذهبی

با همه این صحبت‌ها به نظر می‌رسد در طول زمان، کفه آیین‌های جمعی سوگواری مذهبی، سنگین‌تر از کفه برگزاری جشن‌ها بوده است. افراط و تفریط در اهمیت دادن به سوگواری‌ها و از یاد بردن جشن‌های مذهبی، باعث می‌شود تصویری که از آیین‌های جمعی برای نسل جدید شکل می‌گیرد، تصویر بانشاط و جذابی نباشد. ایران‌ها به ایران امام رضا^(ع) است و ایران ائمه^(ع)، و زندگی آن‌ها ملو از شادی و نشاط است که به اعتقاد کارشناسان، آن‌گونه که بایسته است، نشان داده نشده است.

در کنار سازمان‌های خرد و کلان مذهبی و مسجدی، سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری مشهد در اجرای برنامه‌های مناسبی غالباً پیش‌تاز است و همراه تشکل‌ها و هیئت‌های مذهبی، کلی برنامه تدارک می‌بیند؛ از پوشش‌های آمی‌آفرین آزادی زندانیان جرائم عالی گرفته تا برپایی موبک‌های محلی و چاپخانه‌ها.

این باور معاون اجتماعی و مشارکت‌های سازمان اجتماعی و فرهنگی شهرداری است که با برگزاری مراسم، باید نگرش ملموس‌تر و قابل قبول‌تری برای فرزندان و نسل آینده ایجاد کنیم تا از روی بی‌تفاوتی و بی‌میلی در مناسک حضور نیابند، بلکه با عشقی عمیق و آگاهانه در مراسم و برنامه‌ها شرکت کنند. مهدی ابراهیمی از برنامه‌های شهرداری در حوزه‌های مختلف حرف می‌زند که در چند سال اخیر تلاش شده است پرقوت برگزار شود: «جشن و سوگواری، دو وجه از فرایند هویت بخشی در اجرای آیین‌های جمعی است؛ کم‌اینکه هر ساله شاهد حضور پرشور جوانان در مراسم سوگواری و به ویژه ایام محرم و صفر هستیم و این فرهنگ برای آن‌ها جا افتاده است که هم‌زمان با نزدیک شدن به ایام

فرست برای شادی و برگزاری جشن‌های ملی و مذهبی در کشورمان کم نداریم؛ جشن‌هایی که چندسالی است پرشورتر از پیش امام‌معمولا به صورت متمرکز برگزار می‌شود و همین تمرکز آن‌ها، انتقاد برخی شهروندان را به دنبال داشته است: «چرا جشن‌های مذهبی را به صورت متمرکز در چند خیابان شهر برگزار می‌کنند؟ این شیوه باعث شده است ما که در حاشیه شهر هستیم، از این جشن‌ها محروم شویم»؛ این نمونه یکی از همان انتقادهاست. برگزاری متمرکز این جشن‌ها البته موافقان خود را هم دارد که معتقدند این مراسم، فرصت نمایش شکوه دین و دین‌داری و نشانگر وحدت و هماهنگی بین افراد و شیعیان است و می‌تواند مقدمه

اقدامات فرهنگی زیادی باشد، با این حال منتقدان هم کم نیستند که بر این باورند سرمایه معنوی مشارکت در این قبیل رویدادها و جشن‌ها که میان‌اله‌ای محله وجود دارد، نباید با متمرکز کردن برنامه جشن‌ها زیر سؤال برود. به عبارتی، موج اجتماعی فعالیت‌های خودجوش و محلی با تجربه‌های نو و خلاقانه همراه است که دستگاه‌های فرهنگی هم باید حامی‌نگر شان باشند. در ایران، اعیاد و مناسبت‌ها کم نیستند؛ از مناسبت‌های ایران باستان گرفته تا جشن‌های مذهبی. کارشناس‌های مذهبی شهر هم اعتقاد دارند ما کلی مناسبت‌ها و حال خوب کن داریم که با بهره‌گیری درست از آن‌ها، می‌توان اوقات خوبی را برای خانواده‌ها فراهم کرد؛ به همین دلیل، تأکید شده است که متولیان فرهنگی از اجرای برنامه‌های شاد و مفرح در هر محله غافل نباشند و در مناسبت‌ها و اعیاد خاص برای اجرای آن پیش قدم شوند.

گزارش
روز

معمومه
فرمانی
بنا

ن باید از مراسم محلی، غفلت شود

حجت الاسلام والمسلمین مهدی کریمی، فعال و مبلغ فرهنگی که تجربه حضور در شهرها و مناطق مختلف را برای برگزاری مراسم اعیاد و سوگواری‌ها دارد، معتقد است مراسم محلی هرگز نباید کمرنگ شوند و هرچه بهتر برگزار شوند، به انسجام و وحدت اهالی آن محدوده کمک می‌کنند. او با این حال از طرح برگزاری مراسم با محوریت یک نقطه و مکان خاص در مشهد، استقبال می‌کند و می‌گوید: پاکتفتن این جشن‌ها در یک محور آن هم در محدوده‌ای مشرف و نزدیک به حرم مطهر امام هشتم^(ع) خوب است؛ زیرا علاوه بر مجاوران و همسایگان حضرت، زائران هم می‌توانند در آن شرکت و از برنامه شاد و مفرح استفاده کنند. حجت الاسلام والمسلمین کریمی دوباره تأکید می‌کند که در هیچ حال نباید از ظرفیت‌های محلی غافل بود. او ادامه می‌دهد: ما در مشهد کلی محله داریم که هر کدام از آن‌ها گروه‌ها و تشکل‌های مختلفی را شامل می‌شوند و به تنهایی نیز ظرفیت بسیاری برای برگزاری مراسم دارند. شما تصور کنید بیشتر از هزار هیئت در مشهد است و با توجه به کثرت و تعدادی که دارند، در یک محدوده و فضای مشخص نمی‌توانند قرار بگیرند؛ به عنوان مثال مگر خیابان امام رضا^(ع) گنجایش حضور چند هیئت را دارد؟ به اعتقاد من، این مراسم فرصت را از دیگر افراد علاقه‌مند و مشتاق نمی‌گیرد و بقیه گروه‌های مردمی باید در محدوده زندگی خود اجازه مانور و فعالیت داشته باشند. کریمی اظهار می‌کند: من معتقدم برگزاری جشن به صورت محوری در یک نقطه و خیابان، نباید موجب غفلت از مراسم محلی شود. این تأکید دلایل مختلفی دارد؛ یکی از آن‌ها به این موضوع برمی‌گردد که برگزاری مراسم محلی، انگیزه‌ای برای نوجوانان و گروه‌های محلی ایجاد می‌کند تا با افزایش سطح کیفی برنامه‌های خود و تعداد آن‌ها، خود را برای حضور در مراسم و موبک‌های بزرگ‌تر آماده کنند و این رقابت به کیفیت کارها کمک می‌کند.

